

Echo

PEPA FAKAMATALA MA ‘A E NGAahi FĀMILÍ, FEKAU‘AKI MO E POLOKALMA FEKUMÍ

Hingoa ‘o e polokalama fekumí: Ko e hā ‘a e ‘uhinga ‘oku ‘i he tūkunga kehekehe ai ‘a e mahaki mafu ‘i manavá pē ‘oku ‘iloa ko e *critical congenital cardiac disease* ‘i he ngaahi matakali kehekehe ‘i Nu‘u Sila ní?

Fakanounou ‘o e hingoa ‘o e polokalama fekumí: *ECHO - Examining Congenital Heart Outcomes*

Soponisā: ‘Univesiti ‘o ‘Aokalaní

Taki ‘o e Polokalama Fekumí: *Dr Simone Watkins*

Feitu‘u ‘e fakahoko ai ‘a e Polokalma Fekumí: *Liggins Institute*

Fika telefoni: 09 923 6691 / 027 342 5811

Fika meí he kōmiti ‘Efikí: 21/CEN/128

‘Oku lolotonga fakahoko ‘a e polokalama fekumi ki he ‘uhinga ‘oku ‘i he tūkunga kehekehe ai ‘a e mahaki mafu ‘i manavá pē ‘oku ‘iloa ko e *critical congenital cardiac disease* ‘i he ngaahi matakali kehekehe ‘i Nu‘u Sila ní. ‘Oku fakaafe‘i atu koe ke ke kau mai ki he fekumi ko ‘ení. ‘Okú ke tau‘atāina pē ke kau mai pē ‘ikai. Kapau ‘oku ‘ikai ke ke fie kau mai, he ‘ikai ke toe fiema‘u ke ke fakahā mai ‘a e ‘uhinga ‘oku ‘ikai ke ke fie kau mai aí. ‘E ‘ikai ke uesia pē ‘e toe liliu ‘a e ngaahi tokoni ‘oku fakahoko atu kiate koe mo ho‘o pēpeé. Kapau ‘okú ke loto ke kau mai he lolotongá ni pea toki liliu ho‘o lotó ‘a mui ange, te ke lava ‘o mavahe meí he polokalama fekumí ha fa‘ahinga taimi pē.

‘E tokoni atu ‘a e pepa fakamatala fekau‘aki mo e polokalama fekumí ki ho‘o filí, pē te ke kau mai pē ‘ikai. ‘Oku hā ai ‘a e ngaahi taumu‘a ‘o e fekumí, ngaahi me‘a te ke fakahoko kapau te ke kau mai ki he polokalamá, ngaahi lelei mo ha ngaahi fakatamaki ‘e ala hoko pea mo e ngaahi fokotu‘utu‘u ki he hili ‘a e polokalama fekumí. Te mau tokoni atu kiate kimoutolu ke tali ha‘o ngaahi fehu‘i fekau‘aki mo e polokalama fekumí. ‘Oku ‘ikai ke fiema‘u ke ke fili leva he ‘ahó ni pē te ke kau mai pē ‘ikai. Kimu‘a pea ke fili ke ke kau maí, mahalo na ‘oku lelei ke ke talanoa pea ma‘u ha fale‘i mei ho fāmilí, ngaahi kaungāme‘á pe kau mataotao ‘i he tafa‘aki ki he mo‘u í fekau‘aki mo e polokalamá ni. ‘Okú ke tau‘atāina ke ke fai eni.

Kapau te ke loto lelei ke kau mai ki he polokalama fekumí, 'e fiema'u leva ke ke fakamo'oni 'i he Foomu Fakangofuá 'i he peesi fakamuimui 'o e pepa fakamatalá ni. 'E foaki atu 'a e tatau 'o e Pepa Fakamatala Fekau'aki mo e Polokalama Fekumí fakataha mo e Foomu Fakangofuá.

'Oku peesi 'e 9 'a e pepa fakamatalá ni 'o kau ai 'a e Foomu Fakangofuá. Kātaki 'o fakapapau'i kuó ke lau pea mahino 'a e fakamatala 'i he ngaahi peesí kotoa. 'E lava ke tokoni atu ha taha fakatonulea 'i ha fa'ahinga taimi pē lolotonga 'a e polokalama fekumí kapau 'okú ke fiema'u.

'OKÚ KE TAU'ATĀINA KE KAU MAI PEA MAVAHE MEÍ HE POLOKALAMA FEKUMÍ 'I HA FA'AHINGA TAIMI PĒ.

'Okú ke tau'atāina pē ke ke kau mai ki he polokalama fekumí pē 'ikai. 'Okú ke tau'atāina pē ke ke mavahe mei polokalama fekumí 'i ha fa'ahinga taimi pē pea 'ikai ke hoko ai ha palopalema pē kau kovi kiate koe. Ko ho'o fili ke kau mai ki he polokalamá pē 'ikai, 'e 'ikai ke uesia ai 'a e tokoni fakafaito'o 'oku fakahoko atu kiate koe mo ho'o pēpeé.

KO E HĀ 'A E TAUMU'A 'O E POLOKALAMA FEKUMÍ?

'Oku mau faka'amu ke tānaki hā ngaahi fakamatala ke 'ilo'i 'a e 'uhinga 'oku 'i he tūkunga kehekehe ai 'a e mahaki mafu 'i manavá pē 'oku 'iloa ko e *critical congenital cardiac disease* 'i he fanga ki'i pēpē kuo toki fanau'i meí he ngaahi matakali kehekehe 'i Nu'u Sila ní. 'E tokoni 'a e vahevahe mai 'a ho'o ngaahi a'usiá mo e tānaki mai ho'o ngaahi fakakaukaú ke tokonia 'a e ngaahi fāmili kuo 'i ai ha nau taha kuo mo'ua 'i he ngaahi mahaki fakatu'utāmaki ko 'eni ki he mafú. 'Oku mau faka'amu ke ngāue'aki 'a e ngaahi fakamatalá ni ke tokonia 'a e ngaahi fokotu'utu'u mo e langa ngāuē, pea ke vahevahe taau 'a e ngaahi ola meí he tokoni ki he mo'ui leleí 'i he kaha'ú.

'E ANGA FĒFĒ 'A HONO FOKOTU'UTU'U MO FAKALELE 'A E POLOKALAMA FEKUMÍ?

'Oku fakataumu'a 'a e polokalama fekumí ke mau 'ilo'i 'a e a'usia 'a e ngaahi fāmili 'i he ma'u tokoni fakafaito'o meí he kau 'ōfisa mo'uí hangē ko e kau tōketa pe neesi fakafāmili. Te mau faka'eke'eke pea tānaki mo fakamā'opo'opo 'a e fakamatala mo e a'usia 'a e ngaahi fāmili, kāinga mo e kau tauhi 'o kinautolu faingatā'iá meí he ngaahi matakali kehekehe 'i Aotearoa Nu'u Silá ke ongona ho nau le'ó. 'E fakahoko 'a e ngaahi faka'eke'eké pe talatalanoá 'i ha feitu'u malu. 'E lava pē ke ke fili pē 'e fakahoko 'a e faka'eke'eké 'o ngāue'aki 'a e tekinolosiá (*video-conference call*) pē ko e fakataha ke talanoa hangatonu atu pē (face-to-face). Ko e faka'eke'eké pē talatalanoá 'e hiki tepi pē vitiō pea 'e fakafuafua ki he houa 'e taha hono fakahokó. 'Oku 'i ai pē 'a e ngaahi fehu'i pau 'e fakatefito ai 'a e talanoá ke lava 'o vahevahé

mai 'a e ngaahi tafa'aki 'oku fiema'u ai 'a e ngaahi tokoní. 'Oku mau faka'amu ke faka'eke'eke ha toko 10-15 meí he mēmipa 'o ho'o fāmilí pē kau tauhí.

KO HAI 'E LAVA 'O KAU MAI KI HE POLOKALAMA FEKUMÍ?

Ko ha taha pē 'o e ongo mātu'a pe tauhi 'o ha pēpē na'e 'ilo'i kimu'a pea toki fā'ele'i kuo mo'ua he mahaki mafu 'i manavá pē 'oku 'iloa ko e *critical congenital cardiac disease*.

I HE 'EKU KAU ATU KI HE POLOKALAMA FEKUMÍ, KO E HĀ HA NGAAHI ME'A 'E FIEMA'U KEU FAKAHOKO?

'E fakahoko ha faka'eke'eke houa 'e taha tu'o ua fekau'aki mo ho'o a'usia lolotonga hono fakahā atu kuo 'i ai 'a e palopalema ki he mafu 'a ho'o pēpeé. 'E fakahoko atu hā ngaahi fehu'i felāve'i mo e ngaahi fale'i na'á ke ma'u, ngaahi fokotu'utu'u mo ho'o ngaahi a'usia 'i he ngaahi tokoni fakafaito'o kotoa pē kiate koe mo ho'o pēpeé. Ko e faka'eke'eke 'uluakí, 'e fokotu'utu'u ke fakahoko fakafuafua ki ha uike 'e 6 meí he taimi na'e fuofua fakahā atu ai kuo 'i ai 'a e palopalema ki he mafu 'a ho'o pēpeé. Ko e faka'eke'eke hono uá, 'e fakahoko ia hili 'a ho'o fili fekau'aki mo ho'o ngaahi fokotu'utu'u ki ho'o pēpeé pe ko ha ngaahi tokoni fakafaito'o kuo 'osi fakahoko. Ko e ngaahi faka'eke'eké 'e fakahoko fakahangatonu mo koe (face-to-face) pē ko e ngāue'aki 'a e tekinolosiá (*video-conference call*) 'i ha taimi 'okú ke faingamālie aí mo ha feitu'u pē 'okú ke loto ki ai 'o kau ai ho 'api nofo'angá. 'E lava pē ke ke ta'ofi 'a e faka'eke'eké 'i ha fa'ahinga taimi pē. 'I he hili 'a hono taipe'i 'a e ngaahi fakamatala meí he faka'eke'eké, 'e lava ke ke ma'u ha tatau pea ke fakapapau'i 'oku totonu 'a e ngaahi me'a kuo hikí pea 'oku faingamālie pē ke ke liliu hā ngaahi fakamatala 'okú ke pehē 'oku 'ikai totonu. Fakafuafua ki ha toe haafe houa ke fakahoko eni.

KO E HĀ NGAAHI FAINGATA'A PE FAKATĀMAKI 'E ALA KE HOKO LOLOTONGA 'A E POLOKALAMA FEKUMÍ?

'E lava ke hoko 'a e ngaahi me'a 'e fai ki ai 'a e talanoa 'i he faka'eke'eké ko ha fakalanga mamahi ki he taimi na'á ke faingata'a'ia ai mo ho fāmilí 'i hono fakahā atu ai kuo 'i ai 'a e palopalema kuo hoko ki he mafu 'a ho'o tamá. 'I he 'emau feinga ke faka'ehi'ehi meí hono tafunaki atu ha ngaahi me'a ke ke toe faingata'a'ia aí, te mau fehu'i atu pe 'a e ngaahi me'a 'okú ke fiemālie ke talanoa ki aí. 'E lava pē ke ke ta'ofi 'a e faka'eke'eké 'i ha fa'ahinga taimi pē. 'E lava ke mau ma'u atu ha ngaahi feitu'u ke ke ma'u fale'i pē tokoni faka'atamai mei ai. 'Oku 'ikai ke mau tui 'e a'u ki ha tu'unga peheé ni, ka 'o kapau 'oku a'u ki ha tu'unga 'okú ke faingata'a'ia ai 'o hoko ia ko ha me'a ke ke fakalavea'i koe pē ko ha taha kehe, kuo pau leva ke fetu'utaki 'a e tokotaha 'okú ne tataki 'a e polokalama fekumí ki ha tokoni meí he ngaahi potungāue fekau'akí ke fakapapau'i 'oku malu 'a e taha kotoa.

KO E HĀ HA NGAahi LELEI ‘E ALA MA‘U MEÍ HE POLOKALAMA FEKUMÍ?

Te mau foaki atu ‘a e me‘a‘ofa pa‘anga ‘e \$100 pea mo ha me‘atokoni ke fakahounga‘i‘aki ‘a ho‘o taimí mo e ngaahi vahevahe ‘a ho‘o fāmilí (pa ‘anga ‘e \$50 ki he faka‘eke‘eke). Mahalo na‘a ko ha faingamālie eni ke toe vakai‘i mo toe alea‘i ‘a ho‘o ngaahi a‘usiá mo e kau ngāue ‘i he polokalama fekumí pea ke ongona ai ho le‘ó.

KO E HĀ ‘A E ME‘A ‘E HOKO KI HE ‘EKU NGAahi FAKAMATALÁ?

Lołotonga ‘a e polokalama fekumí ‘e hiki tepi pē vitiō ‘e Dr Simone Watkins ‘a ho‘o ngaahi fakamatala meí he faka‘eke‘eké ‘o taipe‘i. ‘E ‘imeili pe pulusi atu ha tatau ke ke vakai ki ai peá ke fakatonutonu ha ngaahi me‘a ‘okú ke pehē ‘oku ‘ikai totonu.

Ngaahi fakamatala fekau‘aki mo koé

Ngaahi fakamatala fekau‘aki mo koé pea mo ho‘o pēpeé ‘o kau ai (ho hingoá, ta‘u motu‘á mo ho‘o tu‘asilá).

Ko e ngaahi kulupu ‘eni ‘e lava ke nau ma‘u ‘a e ngofua ki ho‘o ngaahi fakamatala fekau‘aki mo koé pea mo ho‘o pēpeé:

- Dr Simone Watkins, taki ‘o e polokalama fekumí
- Timi Fekumí (Dr Kim Ward, Dr Teuila Percival pē mo Professor Sue Crengle)

Ko hono tauhi mo e malu ‘a ho‘o ngaahi fakamatalá.

‘E ‘ikai ke hā ‘a ho‘o ngaahi fakamatala fekau‘aki mo koé (kau heni ho‘o hingoá, ta‘u motu‘á mo ho‘o tu‘asilá) ‘i he ngaahi fakamatala pē ngaahi vahevahe meí he faka‘eke‘eké pea ‘e tauhi malu ia ‘i he Liggins Institute lolotonga ‘a e fakahoko ‘a e polokalama fekumí. Hili ‘a e kakato ‘a e polokalama fekumí ‘e ‘ave ‘a e ngaahi fakamatalá ni ‘o tauhi ‘i ha feitu‘u malu ‘i ha ta‘u ‘e 10 pea toki lava ke faka‘auha. ‘E tauhi ‘a ho‘o ngaahi fakamatalá ‘i ha foomu faka‘ilekitulōnika (*electronic case report forms*) pea mei ai ki ha komipiuta malu (*server*) kiate kinautolu ‘oku nau tokanga‘i ‘a e polokalama fekumí. Ko e ngaahi fakamatala kuo ‘osi fai e ngāue ki aí (*coded*), ‘e tauhi ‘i ha feitu‘u malu ‘i ha ngaahi taimi ‘o fakatatau ki he ngaahi tu‘utu‘uni ki hono tauhi malú.

Ko e ngaahi fakamatala ko ‘ení ‘e ‘atā ia ki he timi fekumí ke nau ngāue‘aki.

‘E fiema‘u ‘e he timi fekumí ke ke fakafonu ‘a e foomu ‘oku hā ai ‘a ho‘o ngaahi fakaikiikí mo e ngaahi fakaikiiki ‘a ho‘o pēpeé ‘o kau ai ‘a e matakali ‘okú ke ha‘u mei aí, vahengá okú ke ha ‘u mei aí, ta‘u motu‘á, fefine/tangata mo ho‘o tu‘unga fakaakó. Ko e ‘uhī ko e toko si‘i ‘a kinautolu ‘oku kau mai ki he polokalama fekumí ‘oku fakahoko ho mau lelei taha ke ‘oua ‘e ‘ilo‘i ‘a kinautolu ‘oku kau mai ki he polokalama fekumí.

Neongo 'e 'ikai ke 'asi ho hingoá pē fakamatala fakafo'ituituí fakataha mo ho'o ngaahi fakamatalá, 'e lava ke hā 'a ho'o ngaahi vahevahé 'i ha ngaahi tohi kuo pulusi, ngaahi uepisaiiti 'a e ngaahi potungāué pē ngaahi fakataha pē konifelenisi 'a e kau mataotao 'i he mala'é ni pe'a e tokoni ia ki he palani ngāue 'a e pule'anga.

Ko ho'o totonu ke ke sio ki ho'o ngaahi fakamatalá.

'Oku 'i ai ho'o totonu ke ma'u atu 'a ho'o ngaahi fakamatala kuo tauhi 'e he timi meí he polokalama fekumí. 'Oku toe 'i ai foki ho'o totonu ke fakatonutonu 'a e ngaahi fakamatala 'oku 'ikai totonú.

Kapau 'oku 'i ai ha'o fehu'i fekau'aki mo hono tānaki mo fakamā'opo'opo pea mo hono ngāue'aki 'o e ngaahi fakamatalá, fetu'utaki leva kia *Dr Simone Watkins*.

Ko ho'o totonu ke to'o ho'o ngaahi fakamatalá meí he polokalama fekumí.

'E lava pē ke ke fetu'utaki kia *Dr Simone Watkins* 'i ha fa'ahinga taimi pe ke kaniseli pē 'oua 'e fakakau ho'o ngaahi fakamatalá 'i he polokalama fekumí. Kapau kuo liliu ho'o fakakaukaú pea kaniseli 'a ho'o faka'atā ke kau 'i he polokalama fekumí, ko e ngata ia ho'o kau maí pea 'e 'ikai ke toe hoko atu hano tānaki ha'o ngaahi fakamatala mei a te koe. Ko e ngaahi fakamatala pē kimu'a pea ke mavahe meí he polokalama fekumí 'e faka'aonga'i.

**KO E HĀ 'A E ME'A 'E HOKO HILI E KAKATO 'A E POLOKALAMA FEKUMÍ PE KO E HĀ 'A E ME'A
'E HOKO KAPAU KUO LILIU 'EKU FAKAKAUKAÚ 'O 'IKAI KEU TOE FIE HOKO ATU?**

Kapau kuó ke loto ke mavahe, kātaki 'o fetu'utaki ki he taki 'o e polokalama fekumí, *Dr Simone Watkins*. Mahalo na 'okú ke fie 'ilo ki he ola 'o e fekumí.

'E LAVA KEU MA'U 'A E OLA 'O E POLOKALAMA FEKUMÍ?

'E lava ke ke kole ke 'imeili mo/pē pulusi pea meili atu 'a e ola 'o e polokalama fekumí 'i lea fakafonua 'okú ke loto ki aí. 'Oku fakafuofua 'e toki ma'u eni 'i he ta'u tatau 'e kakato ki ai 'a e polokalama fekumí 'a ia ko e ta'u 2024.

KO HAI 'OKÚ NE FAKAPA'ANGA 'A E POLOKALMA FEKUMÍ?

Na'e foaki 'e he *Health Research Council* kia *Dr Simone Watkins* 'a e tokoni ke fakapa'anga'aki 'a e polokalama fekumí.

KO HAI KUÓ NE FAKA'ATĀ KE FAKAHOKO 'A E POLOKALAMA FEKUMÍ?

Kuo faka'atā 'e he kulupu 'oku 'iloa ko e *Health and Disability Ethics Committee (HDEC)* kuo taau ke fakahoko 'a e polokalama fekumi ko 'ení.

KO HAI TEU FETU'UTAKI KI AI KI HA'AKU FAKA'EKE'EKE PĒ KO HA TOKONI FALE'I FEKAU'AKI MO E POLOKALAMA FEKUMÍ?

Te ke lava 'o fetu'utaki kia *Professor Frank Bloomfield* pē *Honorary Professor Tom Gentles* ki ha'o fehu'i, faka'eke'eké pē läunga fekau'aki mo e polokalama fekumí. 'E lava ke na tokoni'i koe pē ko 'ena kumi ha taha ke ne tokoni'i koe.

Professor Frank Bloomfield
Director of the Liggins Institute
Lead supervisor
09 923 6107
f.bloomfield@auckland.ac.nz

Honorary Professor Tom Gentles
Service Clinical Director
Paediatric and congenital cardiology
Supervisor
09 367 0000
TomG@adhb.govt.nz

Kapau 'okú ke fie talanoa ki ha taha 'oku 'ikai kau 'i he timi 'a e polokalama fekumí, te ke lava ke fetu'utaki ki ha taha tau'atāina 'i he potungāue ki he mo'uí mo e kau faingata'a'ia 'i he:

Fika telefoni: 0800 555 050
Fax: 0800 2 SUPPORT (0800 2787 7678)
'Imeili: advocacy@advocacy.org.nz
Uepisaiiti: <https://www.advocacy.org.nz>

Ki ha tokoni ki he kāinga Maulí, kātaki 'o fetu'utaki kia:

Professor Sue Crengle
Department of Preventive and Social Medicine
The University of Otago
03 4797202
Sue.crengle@otago.ac.nz

Echo

LIGGINS
INSTITUTE

Ki ha tokoni ki he kāinga Pasifikí, kātaki ‘o fetu‘utaki kia:

Dr Teuila Percival
Paediatrician and Pacific Researcher at Moana Research
Teuila.Percival@middlemore.co.nz

‘E toe lava ke ke fetu‘utaki ki he kōmiti *Health and Disability Ethics Committee (HDEC)*, ko kinautolu na‘a nau faka ‘atā ‘a e polokalama fekumí ni ‘i he:

Fika telefoni: 0800 4 ETHIC
‘Imeili: hdecs@health.govt.nz

FOOMU FAKA'ATAÁ

Hingoa 'o e Polokalama Fekumí: Ko e hā 'a e 'uhinga 'oku 'i he tūkunga kehekehe ai 'a e mahaki mafu 'i manavá pē 'oku 'iloa ko e *critical congenital cardiac disease* 'i he ngaahi matakali kehekehe 'i Nu'u Sila ní.

Please let us know if you require an interpreter as this is available on request.

Kātaki 'o faka'ilonga'i 'i he pepá ni ke fakahā mai pē 'okú ke loto ki he ngaahi me'a ko 'ení pē 'ikai.

Kuó u 'osi lau pē kuo 'osi lau mai kiate au 'i he 'eku lea fakafonuá pea kuó u 'osi mahino'i 'a e Pepa Fakamatala fekau'aki mo e Polokalama fekumí.

Kuo 'osi tuku mai 'a e taimi fe'unga keu fakahoko ai ha'aku fili pē teu kau atu mo 'eku pēpeé ki he polokalama fekumí pē 'ikai.

Kuó u 'osi ma'u 'a e faingamālie ke faka'aonga'i ha ngaahi tokoni meí ha fakaofonga fakalao, kāingá pea mo hoku fāmilí pea mo hoku kaungā fonongá ke fakafehu'i 'a e ngaahi me'a 'oku totunu keu 'ilo ki aí mo mahino'i 'a e taumu'a 'o e polokalama fekumí.

'Okú ou loto fiemālie ki he ngaahi tali mo e tokoni kuó u ma'u fekau'aki mo e polokalama fekumí. Kuo 'i ai 'eku tatau 'o e foou fakangofuá mo e Pepa Fakamatala fekau'aki mo e Polokalama fekumí.

'Oku mahino kiate au 'oku tau'atāina 'eku kau mai ki he polokalama fekumí pē 'ikai (ko e fili pē 'a'aku) pea teu lava pē ke mavahe meí he polokalama fekumí 'i ha fa'ahinga taimi pē pea 'e 'ikai ke uesia ai 'a e ngaahi tokoni fakafaito'o 'oku fakahoko mai kiate au pē ko 'eku pēpeé.

'Okú ou fakangofua 'a e timi fekumí ke nau fakamā'opo'opo pea mo ngāue'aki 'a e ngaahi fakamatala kiate au mo 'eku pēpeé 'o fakatatau ki he ngaahi fokotu'utu'u ngāue 'oku hā 'i he Pepa Fakamatala fekau'aki mo e Polokalama fekumí.

Kapau teu fili keu mavahe meí he polokalama fekumí, 'okú ou loto fiemālie pē ke ngāue'aki 'a e ngaahi fakamatala kuó u 'osi vahevahe atu fekau'aki mo au pea mo 'eku pēpeé.

'Okú ou mahino'i 'oku 'ikai ke toe 'i ai ha taha mei tu'a 'oku 'ilo ki he'eku kau mai ki he polokalama fekumí pea 'e 'ikai ke 'i ai ha ngaahi fakamatala 'oku hā ai hoku hingoá.

'Okú ou 'ilo'i 'a e tokotaha keu fetu'utaki ki ai 'o kapau 'oku 'i ai ha'aku fehu'i fekau'aki mo e polokalama fekumí.

'Okú ou mahino'i 'a e ngaahi me'a 'oku totonu keu fakahoko lolotonga 'eku kau mai ki he polokalama fekumí.

'Okú ou faka'amu keu ma'u ha ola 'o e polokalama fekumí ni.

'Io □ 'Ikai □

Aleapau 'a e tokotaha 'oku kau mai:

'Okú ou fakahā henī 'eku loto fiemālie ke kau atu mo 'eku pēpeé ki he polokalama fekumí.

Hingoa 'o e tokotaha 'oku kau mai:

Fakamo'oni:

'Aho:

Aleapau 'a e tokotaha fekumi (Fakatotolo) mei he timi polokalama fekumí:

Kuó u 'osi lea 'o fakamatala kiate kinautolu 'oku kau maí, fekau'aki mo e taumu'a 'o e polokalama fekumí pea tali 'a 'enau ngaahi fehu'i.

'I he 'eku tuí, kuo 'osi mahino'i 'e kinautolu 'oku kau maí 'a e taumu'a 'o e polokalama fekumí ni kimu'a pea nau toki fili ke kau mai.

Hingoa 'o e tokotaha fekumi (Fakatotolo):

Fakamo'oni:

'Aho: